

ინოვაციები - ეროვნული და მსოფლიო ეკონომიკის განვითარების მთავარი მამოძრავებელი ძალა

ევროპული ინსტიტუტისა და საქართველო ეკონომიკისა და ბიზნესის აქტუალური პრობლემები გლობალიზაციის თანამედროვე პირობებში

საერთაშორისო სამეცნიერო-პრაქტიკული კონფერენცია

რეგიონული, სექტორული და თემოლოგიური პრობლემები

წინე გაზიარებული

ეკონომიკის აკადემიური დოქტორი, ასოცირებული პროფესორი

საკვანძო სიტყვები:

ინოვაციები, მსოფლიო ეკონომიკა, ახალი ტექნოლოგიები

მოსახლეობის ზრდის შესაბამისად, ადამიანთა მოთხოვნების დაკმაყოფილებაში სულ უფრო იზრდება მეცნიერულ-ტექნიკური მიღწევების, ტექნოლოგიური ინოვაციების როლი, რადგან ისინი არსებითად ცვლიან მსოფლიო მეურნეობას და ხელს უწყობენ ქვეყნების ეკონომიკურ ზრდას. ინოვაციები ეროვნული და მსოფლიო ეკონომიკის განვითარების მთავარი მამოძრავებელი ძალაა. ინოვაცია პრაქტიკაში აღიქმება როგორც მეცნიერულ-ტექნიკური პროგრესის (მტპ) გარდასახვა რეალურ ახალ პროდუქტებსა და ტექნოლოგიებში და გულისხმობს შემოქმედებითი (ინტელექტუალური) საქმიანობის შედეგად მიღებული სიახლის პრაქტიკულ გამოყენებას. ინოვაციური პროცესი, როგორც ერთიანი სისტემა, საწარმო-ტექნოლოგიური, ორგანიზაციული და სოციალურ-ეკონომიკური ერთიანობით ხასიათდება. საბაზრო ეკონომიკის პირობებში ინოვაციების გარეშე არ არსებობს ხანგრძლივი და მძლავრი აღმავლობა. ამას ადასტურებს ეკონომიკურად განვითარებული ქვეყნების მაგალითი, რომელთაც თავიანთი სიძლიერე რადიკალური ინოვაციების საფუძველზე მოიპოვეს. ასე მაგალითად, ინგლისისთვის ეს იყო ინდუსტრიული მანქანა და აქტიური ქვეყანათაშორისი ვაჭრობა, ამერიკისთვის - ფორდის კონვეიერი და ყოვლისმომცველი ინფორმატიზაცია, იაპონიისთვის - მაგნიტოფონი „სონი“ და ხარისხის უმკაცრესი კონტროლი.

იაპონური კორპორაციები წარმოადგენენ მსოფლიო ლიდერებს ინოვაციების თვალსაზრისით. იაპონიაში გამოშვებული მანქანები ყველაზე ეკონომიურია მსოფლიოში სანჯავის მოხმარების მიზნით, ხოლო საყოფაცხოვრებო ტექნიკა - ყველაზე ეკონომიური ელექტროენერჯის თვალსაზრისით. ეს კი ინოვაციის შედეგია. ინოვაციები ახალი ტექნოლოგიებისა და პროდუქტის შექმნაზეა ორიენტირებული და შესაბამისად, შეუძლებელია ახალ ეკონომიკაში გადარჩენა მის გარეშე. საწარმოების ინოვაციური საქმიანობა მისი პროდუქციის კონკურენტუნარიანობის ამაღლებისკენაა მიმართული და მისი მამოძრავებელი ძალაა. ნებისმიერი სახის ინოვაციური საქმიანობა სახელმწიფოს მხრიდან მხარდაჭერასა და ნახალისებას საჭიროებს. დასავლეთის ქვეყნებში ამას ახორციელებენ მაგ. აშშ, ისრაელი, იაპონია. აქ არსებობენ მთელი რიგი ორგანიზაციები, ცენტრალურ და კომერციულ ბანკებთან და სადაზღვევო ფონდებთან ერთად, რომლებიც მხარს უჭერენ ინოვაციური მენარმეობის განვითარებას. ინოვაციური ბიზნესი მიმზიდველია, რადგან იგი აუმჯობესებს მენარმეობის ყველა სფეროს საქმიანობას, ორიენტირებულია მომხმარებელთა კონკრეტულ მოთხოვნილებაზე და აქვს შეჯიბრებითი ხასიათი. იგი კაპიტალტევადი პროცესია. მისი დაფინანსების წყაროები შეიძლება იყოს რო-

სამეცნიერო-პრაქტიკული ჟურნალი

გორც საკუთარი, ისე მოზიდული და ნასესხები. ინოვაციების ეფექტიანობა ინვესტიციების პორტფელის ოპტიმალურად შედგენაზეა დამოკიდებული, რის გამოც სანარმოებს ამ წყაროების გონივრულად კომბინირება უწევთ. მსხვილ კორპორაციებს აქვთ იმის მატერიალური და ფინანსური შესაძლებლობები და ჰყავთ იმ დონის კვალიფიკაციური პერსონალი, რომ უზრუნველყოფენ ინოვაციური პროცესის უწყვეტობას და ლიდერობას საკუთარ და მსოფლიო ბაზარზე.

ინოვაციური ბიზნესია „ვენჩური“. მას რისკიან ბიზნესს უწოდებენ. „ვენჩური,“ ერთი მხრივ, გამოხატავს სანარმოს, ხოლო მეორე მხრივ, რისკს, ასეთი ორმაგი გაგება სიმბოლურია, რამდენადაც სახსრების გარკვეული რაოდენობა ჩაიდება არც ისე ცნობილ სანარმოში, რაც ბუნებრივია ძალიან მაღალი რისკის შემცველია. თავის მხრივ, ახალი კომპანიის დასაფინანსებლად ხდება კაპიტალის მოზიდვა არა ბიუჯეტიდან, არამედ კერძო მენარმისგან. ძირითადი მიზანი ვენჩურული დაფინანსებისა, მდგომარეობს იმაში, რომ ერთი, მენარმის კაპიტალი და მეორე, მენარმის ინტელექტუალური კაპიტალის რეალურ სფეროში გაერთიანების შედეგად მიღებული იქნას მოგება.

„ინოვაცია“ - ყველა ფირმის წარმატების ნიშანია, ინოვაცია შეიძლება ვუნოდოთ, როგორც ბიზნესის წარმოების პროცესის გაუმჯობესების ცალკეულ წინადადებას, ასევე იმ ახალ პროდუქციას, რომელიც ბაზრის მოთხოვნებს აკმაყოფილებს. შესაბამისად, ინოვაცია გაზომვადი სასიცოცხლო ციკლის საწყის და საბოლოო წერტილს შორის არსებობს. აქედან გამომდინარე, ის ფირმები არიან წარმატებულნი, რომლებიც თავისი საქმიანობის ყველა ეტაპზე ინოვაციის დანერგვისაკენ მიისწრაფვიან. დღეს, როდესაც მსოფლიოს ეკონომიკური განვითარების ტემპი მუდმივად მზარდია, ცხადია, რომ ჩვენი ქვეყნის ღირსეული მომავლისათვის ინოვაცია სასიცოცხლო მნიშვნელობას იძენს.

ინოვაციებსა და მათ გამომწვევ ფაქტორებს სულ უფრო მეტი ყურადღება დაეთმო ეკონომიკურ კონცეფციებში, ხოლო ინოვაციური საქმიანობის გააქტიურება დღეს ყველა ქვეყნისა და მთლიანად მსოფლიო მეურნეობის განვითარების მასტიმულირებელ ფაქტორად იქცა. თანამედროვე ეტაპზე სულ უფრო იზრდება სამეცნიერო კვლევით სამუშაოებზე განეული ხარჯები, ვითარდება მსოფლიო ეკონომიკის მაღალტექნოლოგიური

სექტორი, ყალიბდება კომპანიების ახალი ტექნოლოგიური საფუძვლები.

ინვესტიციები ინოვაციებში უაღრესად აქტუალური პრობლემაა, რადგან ინოვაციურ პროექტებში ინვესტიციების მოზიდვა გართულებულია დაბანდებათა გრძელვადიანი ხასიათისა და პირველ ეტაპებზე უკუგების არარსებობის გამო, აგრეთვე იმის რისკით, რომ ეს ინვესტიციები შეიძლება საერთოდ უშედეგო აღმოჩნდეს. ვენჩურული ბიზნესი გულისხმობს ახალი იდეების, პროგრესული სამეცნიერო-ტექნიკური დამუშავებების დაფინანსებასა და მათ დაყვანას გაყიდვისთვის მიზანშეწონილ დონემდე, ანუ კომერციალიზაციას. ვენჩურული ბიზნესი საჭიროებს დიდ ცოდნას, დიდ ფულსა და დიდ გარჯას, მაგრამ წარმატების შემთხვევაში იგი უზარმაზარი მოგების მომტანი „ოქროს ძარღვია“. ვენჩურულმა ბიზნესმა დაანგრია სტერეოტიპი, რომ მსოფლიოში ყველაზე მომგებიანი და რისკიანი ბიზნესია, ნავთობის, იარაღის და ნარკოტიკის ბიზნესი.

ვენჩურული ბიზნესის პრინციპები ჯერ კიდევ შუა საუკუნეებში იყო ცნობილი. რა თქმა უნდა, იმ პერიოდში ვენჩურული კომპანიები არ არსებობდნენ, მაგრამ მარტოხელა მევახშეები, ილბლიანი ნეგოციანტები და მდიდარი ფეოდალები (მათი ადგილი შემდგომ ბანკებმა დაიკავეს) საზღვაო სავაჭრო ოპერაციებს აფინანსებდნენ.

ვენჩურული ბიზნესის განვითარებაში განსაკუთრებული როლი ცენტრალურ კალიფორნიაში შექმნილმა „სილიკონის (კაჟადის) ველმა“ ითამაშა. „სილიკონის ველში“ 1950 წელს 300 ათასზე ნაკლები ადამიანი ცხოვრობდა. ეს ადგილი ხილის ბაღებით იყო ცნობილი, რომელთაც ადგილობრივი ფერმერებისთვის 65 მლნ შემოსავალი მოჰქონდათ. ინტენსიური მეზღალოების შედეგად ცენტრალური კალიფორნია XX საუკუნის 50-იან წლებში აშშ-ის სწრაფად მზარდი რეგიონების ათეულში შედიოდა. აქ იკრიფებოდა შავი ქლიავის მსოფლიო მოსავლის დაახლოებით 1/3. „სილიკონის ველის“ ჩამოყალიბებაში პრინციპული როლი ამ ტერიტორიაზე მდებარე სტენფორდის (აშშ) უნივერსიტეტმა ითამაშა. მისი „პირველი საპატიო მამა“ გამოჩენილი ელექტროტექნიკოსი პროფ. ფრედერიკ თერმანია (XX საუკუნის 50-იანი წლების დასაწყისში ფრედერიკ თერმანი სტენფორდის უნივერსიტეტის რექტორი გახდა და „სილიკონის

ველის” ჩამოყალიბებაში აქტიური როლი ითამაშა). ეს კითხვა ძალიან ბევრ ადამიანს მოსდის თავში ტერმინის, “სილიკონის ველი”, გაგონებაზე. ძალიან ცოტამ თუ იცის რა იმალეა ამ სახელის უკან, მიუხედავად იმისა, რომ მსოფლიოს ყველაზე რევოლუციური გამოგონებები, რომლებიც ყოველდღიურად ახდენენ ზეგავლენას ჩვენს ცხოვრებაზე, ამ “ველზე” ხდება. რთულია, წარმოვიდგინოთ თანამედროვე ცივილიზაცია სილიკონის მდელის გარეშე. ეს არის ნახევარგამტარებზე დაფუძნებული მიკროელექტრონიკის ინდუსტრიის სამშობლო. ეს რეგიონი წლების განმავლობაში იქცა მსოფლიოს უდიდესი ტექნოლოგიური კორპორაციებისა და სტარტაპების სამშობლოდ. თავად ტერმინი ამ რეგიონში სილიკონისაგან დამზადებული ჩიპების გამომგონებლებისა და მწარმოებელთა დიდმა რაოდენობამ წარმოშვა. დღეისათვის ტერმინი “სილიკონის ველი” ამერიკის მაღალტექნოლოგიური სექტორის სინონიმად იქცა. მიუხედავად იმისა, რომ აშშ-სა და ზოგადად, მთელ მსოფლიოში, უამრავი მაღალ ტექნოლოგიებზე დაფუძნებული ეკონომიკური ცენტრი წარმოიშვა, სილიკონის ველი მუდამ რჩება ტექნოლოგიური ინოვაციების მთავარ ძალად.

ფრედერიკ ტერმანი საკუთარ სტუდენტებს გამუდმებით უბიძგებდა სასწავლო კურსის დასრულების შემდეგ საკუთარი ბიზნესი დაეარსებინათ. სტუდენტების უმეტესობა დეკანის რჩევას ითვალისწინებდა და შედეგად, სტენფორდის უნივერსიტეტის კამპუსის გარშემო სტარტაპების დიდმა რაოდენობამ დაიწყო გამოჩენა. სწორედ აქედან წარმოიშვა ისეთი მაღალტექნოლოგიური კომპანიები, როგორებიცაა “ჰიულეტ-პაკარდი” (Hewlett-Packard) და “ვარიან ასოციეიტს” (Varian Associates) სწორედ აქედან იღებს სათავეს სილიკონის ველი. ფრედერიკ ტერმანს ხშირად “სილიკონის ველის მამასაც” კი უწოდებენ ამ ტექნოლოგიურ-ეკონომიკური ცენტრის განვითარებაში შეტანილი უდიდესი წვლილისათვის.

დღეისათვის, სილიკონის ველზე განთავსება სტრატეგიულ მიზნად იქცა მაღალ ტექნოლოგიებზე დაფუძნებული კომპანიებისათვის. აქ თავს იყრის ისეთი კომპანიები, როგორებიცაა Facebook, Google, Cisco, Yahoo!, Oracle, Apple, Adobe Systems, eBay, Intel, Twitter და ა.შ გარდა იმისა, რომ აქ მიიღება მსოფლიოში უმნიშვნელოვანესი ტექნოლოგიური გამოგონებები, სილიკონის

ველი ცნობილია ინკუბატორებისა და ბიზნესის ხელმძღვანელები დამაჩქარებლების დიდი რაოდენობით.

ინოვაციური ბიზნესისათვის დამახასიათებელია შემდეგი სპეციფიკური თავისებურებები: კაპიტალდაბანდებათა ობიექტების როლში სარისკო პროექტების წარმოდგენა; კაპიტალის პორტფელური მართვა; სახსრების მნიშვნელოვანი ნაწილის დაბანდება ინოვაციური ფირმის საწესდებო კაპიტალში; ვენჩურული კაპიტალისტის აქტიური მონაწილეობა პროექტის მართვაში ან მის მიერ საიმედო კონტროლის უზრუნველყოფა; პროექტის სიმნიფის ფაზაში ბიზნესიდან ვენჩურული კაპიტალისტის წინასწარ განსაზღვრული გამოსვლა. დაფინანსების მოცულობები განვითარებულ ქვეყნებში სერიოზულ მოცულობებს აღწევს. მაგალითად, აშშ-ში უკანასკნელ წლებში ვენჩურული ინვესტიციების წლიური მოცულობა საშუალოდ 50 მლრდ დოლარის დონეზეა, ევროპულ ქვეყნებში ვენჩურულ ფონდებს ნაკლები შესაძლებლობები აქვთ – მათი მოცულობა 10 მლრდ \$-ს არ აღემატება. ევროპაში ლიდერია დიდი ბრიტანეთი, რომლის წილად ევროპის ვენჩურული სახსრების თითქმის ნახევარი მოდის.

ჩვენს ქვეყანაში ბიზნესის ეს სახეობა ჯერ-ჯერობით ფაქტობრივად არ არსებობს, ვინაიდან, არ გაგვარჩია ახალ ტექნოლოგიებთან და სარისკო ინვესტიციებთან მუშაობის გამოცდილება, აგრეთვე, ფინანსური ინფრასტრუქტურა. ვენჩურული ბიზნესის მთავარი პირობა - განვითარებული საფონდო ბაზარი, რომელმაც უნდა უზრუნველყოს ვენჩურული კაპიტალისტის მუშაობის მთავარი პრინციპი. მიუხედავად ამისა, საქართველოს ვენჩურული ბიზნესის განვითარების კარგი პერსპექტივები გააჩნია. საამისოდ, უპირველესად, უნდა ჩამოყალიბდეს ინტელექტუალური საკუთრების სრულყოფილი ბაზარი, ამუშავდეს საფონდო ბაზარი და შეიქმნას ვენჩურული ფონდები. გასათვალისწინებელია აშშ-ს გამოცდილება. საქართველოს წამყვან უნივერსიტეტებთან მიზანშეწონილია შეიქმნას ბიზნესინკუბატორები, ტექნოპარკები, რომლებიც ვენჩურული ფირმების პროტოტიპები იქნებიან. ბიზნესინკუბატორები უზრუნველყოფენ დასაქმებას.

საქართველოს, როგორც ადამიანისეული კაპიტალით მდიდარ ქვეყანას, გააჩნია ეკონომიკური განვითარების უმნიშვნელოვანესი

სამეცნიერო-პრაქტიკული ჟურნალი

რესურსი, რომლის გონივრული გამოყენებით შესაძლებელია სერიოზული აღმავლობა. უკვე დღეს საჭიროა იმის გაგება, რომ ქვეყნის გრძელვადიანი განვითარების ვექტორი ადამიანისეული კაპიტალით უნდა განისაზღვროს. საქართველოს სჭირდება ისეთი ეროვნული პოლიტიკა, რომელიც განაპირობებს მძლავრი ინოვაციური სექტორის ჩამოყალიბებას. ჩვენმა ქვეყანამ მსოფლიო ბაზარზე თავისი ღირსეული ადგილი სწორედ ამ სექტორით უნდა დაიმკვიდროს.

ეროვნული ინოვაციური სისტემის ფორმირებისათვის უნდა გამოიძებნოს სათანადო სახსრები. სახელმწიფოსთან ერთად ამ პროცესში აქტიური მონაწილეობა კერძო სექტორმა უნდა მიიღოს. უნდა ვიზრუნოთ, რომ დარგობრივი ინსტიტუტები გადაიქცეს კერძო კომპანიების საკუთრებად, მათი ბიზნეს სქემების ნაწილად, რომელთა საქმიანობა ბაზრის მოთხოვნაზე იქნება ორიენტირებული. ქვეყნის ინოვაციური პოლიტიკა უნდა ავიყვანოთ ეროვნული იდეოლოგიის რანგში.

საინოვაციო საქმიანობის გააქტიურება, ფუნდამენტური და გამოყენებითი მეცნიერების განვითარების ხელშეწყობა სახელმწიფოს სისტემატური ზრუნვის საგნად უნდა იქცეს. ჩვენმა მთავრობამ არ უნდა დაუშვას „ტვინების გადინება“, ახალგაზრდა, პერსპექტიული კადრების დაკარგვა. ამისათვის კი საჭიროა სამეცნიერო ინფრასტრუქტურის განვითარება და მაღალი ხელფასები, რადგან განვითარებული ქვეყნები ცდილობენ საუკეთესო მეცნიერების, სპეციალისტების მიზიდვას და ასეთი სახით ინტელექტუალური კაპიტალის დაგროვებას. უფრო განვითარებული სამყაროს პროგრესი მიმდინარეობს „ასათვისებელი“ ქვეყნების დეგრადაციის ხარჯზე. საქართველოს წინაშეც დგას ასეთი საშიშროება და მისი თავიდან აცილება პროგრესული ეკონომიკური პოლიტიკითაა შესაძლებელი. ამაში კი თავისი წვლილი ვენჩურულმა ბიზნესმაც უნდა შეიტანოს.

ასევე საინტერესოა ბიზნეს-ანგელოზები, როგორც ინოვაციურ პროექტებში კერძო ინვესტორები, რომლებიც კაპიტალს აბანდებენ სარისკო ინოვაციურ ბიზნესებში, მისი განვითარების ადრეულ, ჩათესვის სტადიაზე. ამასთან, ერთ პროექტში ინვესტიციების მოცულობა, როგორც წესი, მილიონ დოლარს არ აღემატება. ყველაზე ხშირად „ანგელოზებად“ ფიზიკური პირები გვევლინებიან, თუმცა, შეიძლება იურიდიული პირებიც იყვნენ.

ამ უკანასკნელთ, ძირითადად, მცირე ზომის საინვესტიციო ფირმები წარმოადგენენ, რომლებიც საკუთარ კაპიტალს პროექტის ჩათესვის სტადიაზე აბანდებენ. „ანგელოზურ“ ფორმატში ასევე ვხვდებით მსხვილი კორპორაციების ინვესტიციებსაც - ამ შემთხვევაში საუბრობენ „კორპორატიულ ბიზნეს-ანგელოზებზე“. როგორც წესი, ბიზნეს-ანგელოზი უნდა ფლობდეს ინვესტირებულ კაპიტალზე მნიშვნელოვნად მეტ დანაზოგს, რათა პროექტის წარუმატებლობის შემთხვევაში შეინარჩუნოს ცხოვრების არსებული დონე და შესძლოს შემდგომი კომერციული აქტივობა.

ეკონომიკურად განვითარებული ქვეყნების გამოცდილება გვიჩვენებს, რომ ქვეყნის ეკონომიკურ პროგრესს უმეტესწილად უზრუნველყოფს ინოვაციები, რომლებიც მეცნიერულ-ტექნიკური პროგრესისა და ეკონომიკური მოთხოვნების გაერთიანების შედეგია. ინოვაციების დანერგვა არის ბიზნესის მართვის უმაღლესი კატეგორიის პროცესი, რომელშიც ჩართულია მაღალი ინტელექტით გამორჩეული მენარმეები. ასეთები კი ცოცაა. საჭიროა ასეთი კადრების მომზადება, მათთვის ტრენინგების ჩატარება. სხვადასხვა ქვეყნის ცენტრალური და ადგილობრივი ხელისუფლების ერთ-ერთ მნიშვნელოვან პრიორიტეტს წარმოადგენს მაღალტექნოლოგიური მცირე და საშუალო ბიზნესის მხარდაჭერა. ამისათვის შექმნილია სხვადასხვა სახელმწიფო ორგანოები (ეკონომიკური განვითარების ოფისი, ინოვაციური ცენტრი, სააგენტოები), რომელთა საქმიანობა მიმართულია ახალი კომპანიების დაარსებისა და მათი წარმატებული საქმიანობის ხელსაყრელი პირობების ხელშეწყობისათვის, რომლებიც, თავის მხრივ, ქმნიან სამუშაო ადგილებს და აწარმოებენ კონკურენტულ პროდუქციას. ფართო გაგებით სილიკონის ველი (ტექნოპარკი, სამეცნიერო პარკი, მაღალი ტექნოლოგიების პარკი, სამეცნიერო-ტექნოლოგიური ზონა, ინდუსტრიული პარკი, ინოქალაქი, ტექნოპოლისი დაა.შ.) არის მაღალტექნოლოგიური ზონა, სადაც კონცენტრირებულია მაღალტექნოლოგიური ინდუსტრიის ობიექტები. ეს არის ინოვაციური კომპანიების აგლომერაცია, რომლებიც განთავსებულნი არიან მსხვილ უნივერსიტეტებთან და კვლევით ლაბორატორიებთან. ეს ყველაფერი ერთად იძლევა ინოვაციური ბიზნესის განვითარების საშუალებას, რაც ჩვენი მომავალი წარმატებული ცხოვრების აუცილებელი პირობაა.

გამოყენებული ლიტერატურა:

1. <http://siliconvalley.com>
2. ჯავრიშვილი, ი. საქართველოს ეროვნული ბანკის საინფორმაციო ტექნოლოგიების დეპარტამენტი.
3. მესხია, ი. (2011). ბიზნესის საფუძვლები. თბილისი.

Innovations as the Main Driving Force for the Development of National and World Economy

Nino Maziashvili
Doctor of Economics,
Associate Professor

Key words:

INNOVATIONS, THE WORLD ECONOMY, NEW TECHNOLOGIES

Summary

Due to the growth of the population and their needs is increased role of scientific and technical advances and technological innovation. As they are changing and are promoting world of economy and economic growth. Innovation is the main driving force for the development of national and world economy. Innovative process as a unified system, characterized by unity of industrial-technological, organizational and socio-economic. The conditions of market economy, without innovation there is no growth. This is confirmed by Example of the developed countries, Who gained their strength based on radical innovations . Innovation is focused on creating new technologies and products. Any kind of activity needs to support and encourage innovation by the state, 'cause innovative business activity improves Entrepreneurship in all areas, it's focused on specific customer needs and have a competitive character. It includes the process of capital. Innovation depends on the effectiveness of optimally designing investment portfolio. Innovation depends on the effectiveness of optimally designing investment portfolio, Which is why companies have to combine these sources wisely. Large corporations have the material and financial resources and have qualified staff to ensure the continuity of the process of innovation and leadership in the world and in their own market.

Also is the problem of investment in innovation, As it is difficult to attract investment in innovative projects. Investing is a long-term nature and the lack of profitability in the first stages, as well as the risk that these investments may prove to be futile.

Georgia is a country rich in human capital. It has a very important resource for economic development, and use reasonable of it makes serious development. Georgia needs a national policy, which leads to the formation of a powerful innovative sector. In this sector, our country should establish their place in the world market. We should find the necessary funds for the formation of the national innovation system. In this process should take an active part of the private sector with the government. We should take care that the sectoral institutions become private of property companies, have become part of their business schemes, whose work will be focused on market demand. The country's innovation policy should take the capacity of the national ideology.